

14.8.3

80b (משנה ר') → 82b (סיום הפרק)

1. והביא האיש את אשתו אל הלהן והב...: במדבר ה, טו
 2. והתנדו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו: במדבר ה, ז
 3. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר: במדבר יבא עליה ולקחה לו לאשה ובמה: דברים כה, ה

- I שומרת יבם: status of property coming to a שומרת יבם
- all agree that she may sell/gift it
 - if she dies (as a שומרת יבם):
 - ב"ש: heirs of both families (husband/father) split all assets
 - ב"ה: all assets remain בחזקתם:
 - כתובה: remains with the heirs of the husband
 - נכסי מלוג: remain with the heirs of her paternal family
- II משנה ז': status of מטלטלין coming from dead brother's estate:
- money – purchase land and יבם gets פירות
 - פירות –
 - ר"מ:
 - פירות יבם - purchase land and פירות תלושין
 - פירות יבם & פירות: invest difference btwn. the value of land with/without פירות, purchase land & פירות יבם gets
 - חכמים:
 - מחוברין: belong to the brother outright (once we've repaired the text, agree with ר"מ)
 - הפקר: תלושין – whichever of them grabs 1st is קונה (if she grabs first, purchase land and יבם gets פירות)
 - Once he performs ייבום – she is a regular wife,
 - Implication: now, if he wants to divorce, only גט is needed (in spite of v. 3) and he may remarry her
 - Point: even though סד"א that he may not remarry as she was אשת אחי
 - except that the כתובה comes from dead brother's estate
 - reason: the יבם was "handed" a wife מן השמים
 - caveat: if the dead brother's estate is insufficient or non-existent, כתובה comes from יבם
- III אחריות לכתובה: משנה ח'
- No husband – nor a יבם – may tell her "here is your כתובה"; rather, all of his estate is משועבד to the כתובה
 - question: why mention a husband as well?
 - Answer: סד"א because he wrote קניא in the כתובה, she relies on that and he may designate property for the כתובה קמ"ל – that even there he may not
 - If he divorces her – only the כתובה-amount of dead brother's estate is hers, the rest goes (free) to the יבם
 - Implication: like אבא ר' ruling (below) that only after divorce he may sell the property
 - If he remarries her, the 1st כתובה defines the marriage
 - Question: why would this be different than remarrying a regular wife?
 - Answer: סד"א since he never wrote an original כתובה (came from the brother), here he may have to write one – קמ"ל that it attaches to the original כתובה of his brother
- IV Discussion: responsibilities of burying a שומרת יבם
- Lemma1: husband's heirs bury her, since they inherit the כתובה
 - Lemma2: father's family buries her, since they inherit the מלוג נכסי
 - Solution: יורשי כתובה are responsible
 - Parallel: re: אלמנה that has multiple יורשין (must be שומרת יבם) - יורשי כתובה are responsible
 - Challenge (רבא): why doesn't the brother claim that he inherited (only) a כתובה from his brother, and won't bury?
 - block: either he assumes brother's role (gets כתובה, must bury) or not (must pay כתובה)
 - rather: (רבא) – he can claim that כתובה wasn't collectible while he was alive (and this brother is still alive)
 - Premise: this is based on expounding the כתובה ("when you marry another, you may collect...")
 - Authority: (יבמות קז.) is the school that engages in מדרש כתובה and they maintain דמי נכבדי (יבמות קז.)
 - Proof: from their position re סוטה whose husband died (v. 1)
 - Challenge: כתובה isn't collectible, since it depends on her marrying another
 - Answer: since we're moving towards ייבום, the יבם is that other
 - Challenge: from ruling (ר' אבא) that if a man wants to trade with his dead brother's property, he must either appease the wife (if he's a כהן who can't remarry her) or divorce, engage in business and remarry her

- 1 *Explication*: if כתובה is collectible while he's alive, why not just assign some property and sell the rest?
 - (a) *Challenge*: we could have challenged from the last משנה above
 - (b) *Answer*: it's just a piece of good advice to keep all property available for collection
 - (c) *However*: question from above ruling of ר' אבא (divorce isn't appealing for either of them, must be impossible to do business with the property without it)
 - (d) *Answer*: once he's divorcing her for only this reason, it removes the איבה caused by designating one piece of the property for collection
- f *Case*: a woman fell to ייבום and one of the brothers wanted to invalidate her from continuing the process via אט; another brother wanted to be מייבם, so he offered to split the dead brother's estate
 - i *Rulings*:
 - 1 *ל' יוסף*: since חכמים stated that he may not sell the dead brother's property, the "split" is invalid
 - 2 *אב"י*: valid; as per כתובות ו:א – even though an ארוסה may not sell (as per ב"ה), the sale is valid
 - 3 support for ר' יוסף from ruling about a יבם who owed the dead brother money, he cannot claim that he has inherited his own debt; rather, those moneys are taken and invested for פירות
 - (a) *rejection*: ruling is incorrect:
 - (i) *only works if*: follows מאיר – ר' מאיר משתעבדי לכתובה – AND
 1. *reason*: else, this property isn't attached to כתובה at all and he can do what he likes with it
 - (ii) *"שעבודא דר' נתן"* (שעבוד $A \rightarrow B \rightarrow C$)
 1. *reason*: otherwise he could argue that she isn't his דברים
 - (iii) *rejection*: we don't apply 2 חומרות to a כתובה
 - g *case*: (same circumstance as above) invalidating brother didn't trust (based on story above), מייבם brother agreed to split immediately (before ייבום)
 - i *ruling*: doesn't work, even though a sale can be made currently which only takes effect in the future, even if the object is inaccessible later, that's if the item is currently in the seller's purview
 - 1 *parentheticals*: there is a dispute about the future sale
 - 2 *resolution*: if he makes the sale retroactive, it's valid; (in our case retroactivity is meaningless)
 - ii *ruling*: whether he divides and then is מייבם or vice-versa – neither is valid

V Bit of history: reason for שטח בן שמעון בן שטח (1st century BCE) that all real property is אחראי for כתובה

דמב"ם הלכות אישות פרק כב

- י. שומרת יבם יש לה למכור וליתן בנכסים שנפלו לה כשהיא שומרת יבם ואין ליבם פירות ואפילו בנכסי צאן ברזל שהכניסה לאחיו עד שיכנוס, מתה כשהיא שומרת יבם יורשיה מאביה יורשין נכסי מלוג שלה וחצי נכסי צאן ברזל ויורשי הבעל יורשין כתובתה וחצי נכסי צאן ברזל, ויורשי הבעל חייבין בקבורתה. שומרת יבם יש לה למכור וליתן בנכסים שנפלו לה כשהיא שומרת יבם ואין ליבם פירות ואפילו בנכסי צאן ברזל. א"א טעה בכל אלה דכיון [דנכסי מלוג דומיא דנכסי צאן ברזל שנפלו לה תחתיו דבעל יש ליבם חלק בפירות דכיון] דנפלו לה כשהיא תחתיו דבעל זוכה בהן הבעל ידו עדיפא מידה וגבי יבם ידו כידה וחולק עמה בפירות (נכסי מלוג), ובנכסי צאן ברזל הכל שלו ואם מתה היא יורש אותם כעיקר כתובתה דבמקום יבם כל מה שכתב לה בכתובתה הרי הוא בחזקתו כעיקר הכתובה, וכדומה לי שטעה במשנה זו משום משנת מי שמת (ב"ב קנח) שגורסין בה וכתובה בחזקת יורשי הבעל ופירשו הגאונים שהמחלוקת שאמרו ב"ה נכסים בחזקתן ופירשו בה שיחלוקו, בנכסי צאן ברזל היא שנויה ודמה שמשנה זו דומה לה ואינו כן דבמקום יבם כל מה שכתב לה בכתובתה כעיקר כתובה היא.
- יא. שומרת יבם כתובתה על כל נכסי בעלה, לפיכך אין היבם יכול למכור בנכסי אחיו בין קודם יבום בין אחר יבום, ואם מכר או נתן מתנה או חלק עם אחיו בנכסי המת בין קודם יבום בין אחר יבום לא עשה כלום, שכבר נתחייבו נכסים אלו לאלמנה לגבות מהן כתובתה.
- יב. כנס את יבמתו והניח אחיו פירות מחוברין לקרקע ימכרו וילקח בהן קרקע והיבם אוכל פירותיהן.
- יג. הניח פירות תלושין מן הקרקע וכן אם הניח מעות ומטלטלין הכל של יבם, ומשתמש בהן כמו שירצה ואינה יכולה לעכב, שהמטלטלין אין הכתובה נגבית מהן אלא בתקנת הגאונים ואין כח בתקנה זו למנעו מנכסי אחיו ולאסרן עליו באחריות זו שלא ישא ויתן בהם.